

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:	APARE DUMINECA	Prețul inserțiunilor:
Pe un an . . . . . 240 Lei	Manuscrisele nu se inapozază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.	Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei		
Pe un pătrar de an . . . . . 80 Lei		
Un număr . . . . . 5 Lei		
Pentru străinătate pe un an . . . . . 300 Lei		

Tot problema noastră.

Demografia românească a stârnit în timpul din urmă nu numai grija oficialității noastre, cât îndeosebi a acelor cari se întâlnesc zilnic ca factorii ei determinanți, cea a medicilor noștri. Pe aceștia îi isbește mai des și mai îngrijorător fenomenul boalelor tot mai urâte și mai numeroase, ca și consecințele acelor: înmulțirea mortalității cu deficitarea natalității, sau, în orice caz un procent de nou-născuți purtând în plânda lor viață toate stigmatele morții.

Cultura și civilizația ne pun astăzi la îndemână o seamă de mijloace preventivoare și de combatere a răului; durere însă, nu este cine să le pună în aplicare, căci statul deși are autoritatea ca și forța necesară, prea adesea se arată tolerant și în parte chiar indiferent. Totuși problema stăvilirii acestor rele se impune categoric; pentru Țară în general ca și în special pentru Banatul nostru ea se prezintă ca o problemă națională.

Pentru nouitatea și interesul cauzei desprindem din unele remedii propuse de profesorul dr. G. Marinescu în conferința d-sale la Fundația Vasiliu Bolnavu despre *eugenie și îmbunătățirea neamului românesc*. Iată — după notele rezumative din ziarul „Curentul” — ce spunea duminica trecută în București acest conferențiar:

„Eugenia are de scop îmbunătățirea rasei prin nașteri sănătoase. Știința aceasta e de origine recentă, are însă rădăcini adânci în gândirea antică. Socrates a spus acel profund adevăr „cunoaște-te pe tine însu-ți”. Dar nici azi omul nu se cunoaște, el care a pătruns în toate misterele firii, și-a lăsat propria-i ființă în taină din pricina egoismului sau a unei stupide moralități. Socrates — citat de Platon — în dialogul cu Glaukon vorbește în esență despre principii eugenice.

Romanii de asemeni, au pus în legi anumite precepte cu scop eugenic, astfel *lex Iulia* și *lex Poppaea* excludeau dela moșteniri pe burlaci și diminuau cota celor căsătoriji fără copii.

S'au scurs secole însă până când Sir Francis Galton a pus în lumină această problemă. El era văr cu Darwin, a studiat mult și a călătorit, cunoscând acel dotal care e sufletul omenesc. Tot el a dat la iveală importanța amprentelor digitale. Era deci predestinat să studieze eugenia, termen întrebuințat de el mai întâi la 1884.

L-a surprins faptul că oamenii bine dotați esian din familii sănătoase. Și a stabilit adevărul că ereditatea conduce destinele noastre.

Cele cinci deziderate ale eugeniei sunt:

1. Răspândirea cunoștințelor sigure asupra legilor ereditare.
2. Cercetarea chestiunii în timp și spațiu și studierea structurii fiecărui popor prin indivizii ce-l compun.
3. Strângerea de fapte cari arată cum prosperă familiile numeroase.
4. Căsătoriile să se facă după preceptele eugeniei
5. Eugenia să fie studiată academic, practic și apoi aplicată în public.

Aceste idei generoase au avut econ pretutindeni începând cu America, unde s'au pus bazele genetice.

Viața e o luptă cu învinși și învingători. Între clasa celor bogași și a celor în mizerie există o întredăgă gamă de oameni cari suferă, la cari mortalitatea infantilă e enormă, mai ales la noi, la țară. Până acum nu s'a făcut nimic în această privință. Idealul ar fi organizarea rezistenței prin oțelirea sufletului și a corpului. Oamenii politici ar putea face mult prin legi însă ei nu înțeleg știința. În 1921 am propus crearea unor sate model în fiecare provincie pentru promovarea ideilor eugenice prin educație și propagandă. Societatea de eugenie a preconizat înființarea unui carnet de sănătate pentru fiecare copil, un bilanș al stării lui, cu boalele avute și cu detalii asupra constituției copilului. Medicul poate vedea în acest carnet ceace interesează sănătatea copilului și-i poate da indicații prețioase asupra vieții. Din nenorocire la țară nu e posibil acest lucru, căci lipsesc medicii; în orașele din preajma universităților s'ar putea trimite echipe de anchelatori.

Carnetul de sănătate poate fi de mult folos la întocmirea certificatului prenuptial. Căsătoria e un act solemn, o legătură pe viață unde linierii trebuie să intre luminați. Din nefericire tinerii de azi nu cantă decât arere și mijloace de parvenire, lăsând pe al doilea plan frumusețea și sănătatea fizică“.

Conferențiarul a tratat și altă latură a problemei, anume ereditatea cu care în legătură a amintit exemplul unei mame, întâlnită în Govora, care născuse 22 copii și din cari mai trăiau 8.

„Am ținut o conferință — a spus prof. dr. Marinescu — care mi-a raportat 13.000 lei, pe cari i-am donat acelei femei să-și facă o casă, pe care să scrie simplu: PENTRU MAMĂ și COPIL“.

„Pe această femeie eu o stimez mai mult decât pe o prințesă stearpă“.

„Am propus ca premiul Mavrogheni pentru virtute al Academiei, să fie dat mamei cu cei mai mulți copii, ca un ajutor și o încurajare, căci nu se poate închipui durere mai mare decât a mamei ce-și duce copilul la mormânt“.

„Suntem o țară înconjurată de dușmani și dacă nu ne vom lua măsuri de apărare, vom avea mult de suferit. Să ajutăm pe țărani, să-i luminăm, căci ei sunt materia primă de eugenerare a neamului“.

*

Privind problema în ansamblu ei, neîn-doelnic că ea se prezintă de mare interes pentru noi. Desigur că țărani sunt „materia primă de eugenerare a neamului“ și deci trebuie ajutați și luminați. Dar cum stăm cu această materie primă când ea nu mai produce nimic, când ea pe alocuri — ca la noi în Caraș — însaș e decadentă în chip îngrozitor? În comune ca Vărădia, Vrani, Vrăniuț ogrăzile oamenilor sunt pline de dobitoace — dar copiii abia găsești ici-colo câte unul... .

Un preot de prin partea locului raporta deunăzi că nu poate înființa cercul „Sf. Gheorghe“ din pricina că îndată la terminarea școlii copiii se întovărășesc între sine și trăiesc în concubinaj. Se nimerește că unu-doi cer dispensa de vârstă. Ministerul, în baza unui certificat medical plătit, o dă fără mari greutate. (Este și acolo o taxă fixă.) Și-atunci noi vrem alte înnoiri, sate model și... carnet de sănătate? Cine să-ți dea acest carnet, concubinii de 14 ani, sau progeniturile lor pipernicite — în cazul când le mai au?

Sunt bune, foarte bune propunerile ce ați făcut, d-le profesor Marinescu. Trebuie însă și în altă parte spuse. În parlament, în ministere și poate și mai sus... Prea Sfințitul nostru episcop s'a plâns odată de-a dreptul Majestății Sale Regelui împotriva acestor așa zise dispenze de vârstă. Dar ele încă există, și durere mai există și altele!

Revoluția religioasă a călugărului Sofronie.

Estras din opul lui Rubin Patiță

(Continuare)

de preotul Ioachim Dabici.

Focul aprins de călugăr se lăția în toate părțile. În Iunie 1760 se face o petiție la guvern scrisă de mii și mii de oameni din comitatul Albei, Târnavei și Turdei, unde zic că mai bine voiesc să li se taie capetele, sau cer ocrotirea Rusiei, sau pun toată țara în flăcări, decât să-i mai silească cineva de a trece la unire.

În 7 Iulie guvernul dă poruncă, anume ca toți capii răsvrătirii să fie prinși și aruncați în închisoare; atunci începură închisorile Bălgradului a se umplea de preoți neuniți între cari era și popa Tunsu, protopop neunit cu numele Molnar din Sadu care a fost sfințit în România și pentru aceasta cauză l-a tuns episcopul Aron.

Ce făcea Sofronie în munții Apuseni, Popa Tunsu săvârșia în comitatul Turzii și în comunele depe Mureș. În 7 Iulie 1760 s'a dus la Sân Petru unde era târg de țară, și-a făcut amvon și acolo a îndemnat poporul la răsvrătire contra unirii. Poporul s'a grupat în jurul lui. În târg era și vicecomitele, care prin fibirăul Petru Endres îl întreabă că cine l-a imputernicit să agite poporul. Popa Tunsu în auzul poporului îi răspunde în modul cel mai batjocoritor, dar oficialitatea având teamă de popor, n'a cutezat a-i face nimic. Popa Tunsu s'a retras peste noapte în Pogăceana unde la un nemeș a luat gazdă.

Doi protopopi uniți, cel din Oșorhei și cel din Uilac, se duseră la garnizoana militară și primiră de acolo 20 de soldați; cu aceștia în miez de noapte se duseră la cortelul lui Popa Tunsu, o cătană împușcă pe gazda casei, apoi luară pe Popa Tunsu, îl legară și îl duseră noaptea la comitele suprem Huszár din Abafia ca să-l arunce în temniță.

Acesta le zise: duceți-vă cu el dela mine, să nu vină Românii să mă omoare. Atunci s'au dus cu el tot cătare la Mureș-Oșorhei la garnizoana militară. De aici sub baionete fu trimis la Viena, unde fu ținut închis până la 1761, când prin mijlocirea consilierului român Gaia fu trimis acasă cu condiția de a nu mai lucra contra unirii, asigurându-i-se ca pensie 30 cruceri pe zi.

Ajuns acasă, de nou începu apostolatul contra unirii. Făcându-se arătare contra lui, își perdu pensia; pentru a o recăștiga merse cu fratele său*) oculistul renumit Molnar, de nou

*) Parecă oculistul i-a fost fiu, nu frate. N. Red.

la Viena. Aici fură ambii arestați, mai târziu totuși eliberați, dar așa ca Tunsul să nu mai intre în Ardeal. Se retrase în Bănat unde și muri.

Aceasta soarte era să-l ajungă și pe călugăr. La arătările preoților uniți guvernul hotărî a-l prinde pe primejdiosul călugăr. Ioan Halmagyi de Somlyos primi 25 husari și pe cancelistul guvernial Secadate, aceștia prin iscoadele lor auziră că Sofronie va fi în 2 August în Abrud la o înmormântare; se duseră toată noaptea și dimineața ajunseră în Bucium. Se ascuseră în păduri până le va veni știre că unde e călugărul. Li se spuse că el cu primarul din Abrud-sat a intrat în biserica din Abrud. Atunci au alergat acolo spărgând ușa, i-au prins și legați i-au pus pe cai plecând în goană mare, ca să scape de poporul ce la acea veste a sărit în ajutor.

Poporul cât a auzit a sărit cu miile alergând în urma fugarilor. Unii din ei fiind cu cai iuți mai mai erau să-i ajungă. Primarul auzind zgomot dinapoi și știind că sunt ajutoare, a început lupta cu husarul ce-l ducea legat pe cal. Ajungând poporul a eliberat pe primar și a omorât pe husar.

Ceialtați cu călugărul au scăpat de furia poporului, dar n'au avut noroc, căci luând drumul spre Zlatna, întâlnesc o mulțime de popor care cunoscând pe călugăr și bănuind intenția lor, i-au oprit, cu lanțe împiedecând drumul. Aci s'a încins luptă crâncenă, prin care toți husarii au fost desarmați și legați, iar călugărul eliberat și în loc să meargă călugărul la răcoare, au băgat cu sila pe husari în închisoarea Zlatnei. Călugărul era acum el stăpân pe Zlatna, continuu atâta poporul contra unirii.

În 6 August poporul adunat în Zlatna era ca la șapte mii, aci devastară tot, mai cu seamă pâne, bani și vin luate din curțile erariale.

În acelaș timp s'a pornit în Abrud goană contra celor bănuți că au luat parte la arestarea călugărului. Mii de Români se adunară și năvăliră în Roșia-montană, atacă curtea și casa protopopului unit Alexa Aron, dărâmandu-i casa, făcându-o asemenea cu pământul; îi împușcară vitele, luară tot ce era de dus. Pe unde aflau preoți uniți ori mireni uniți îi isgoneau, nici vitele lor nu le primeau în pășune comună.

În Zlatna până a nu se 'mprăștia poporul, Sofronie merse la capul oficiului montan Kislinyi și la alt domn Eder și pe amândoi îi siliră să plece la Sibiu, ca să ceară în numele poporului eliberarea din temniță a preoților neuniți, cari fuseseră arestați în urma poruncii guvernului din 7 Iulie 1760, amenințând că dacă în 8 zile nu vor dobândi aceasta nu-și vor mai regăsi

soțiile și copiii, iar pe preoți poporul cu puterea îi vor eliba din toate închisorile.

Guvernul le făcu pe voie și în 12 August cei doi oameni se 'ntoarseră la Zlatna nu numai cu învoirea guvernului, ci și cu eliberarea preoților ortodoxi.

Acum teroarea poporului înturiat începu a fi tot mai mare. Nimeni nu mai cuteza a se mărturisi de unit. Goana începu, cete întregi de oameni din munți năvăleau la țară, jefuiau casele preoților uniți, iar pe preoți îi duceau legați la Zlatna, de unde numai cu sume de bani se eliberau.

Văzând Sofronie că poate face toate cu poporul, fiind miliția toată în război cu Prusacii, începu a amenința guvernul prin scrisori zicând că dacă nu eliberează și pe cei trei preoți neuniți închiși în Sibiu, pace în țară nu va fi.

Spaima se lăți. Episcopul Aron fugi dela Blaj la Sibiu. Mulți nemeși și magnați catolici se refugiară în cetăți; chiar ofițerii din cetatea Alba-Iulia se temeau că cetatea va fi atacată.

Curtea din Viena temându-se de o revoltă generală, dete în 20 Octomvrie 1760 o îndrumare guvernului ca pe Sofronie să-l înzestreze cu „salvus conductus“, ca doară prin aceasta îi va îmblânzi. De acest salvus conductus se folosi Sofronie și călători neconturbat mare parte din țară și în calitate de vicar al sfântului sobor din Carloveți organiză biserica ortodox română. Punea preoți, protopopi, împărția antimise la biserici. Ba ținu în comuna Bogata de pe Mureș un sobor mare la finea anului 1760, prin care organiză totul iar peste iarnă petrecu în Zlatna.

Abia începu a se imprimăveri, Sofronie se și puse pe lucru. Prin trimișii săi porunci tuturor satelor din Ardeal să trimită la soborul ținând în Bălgrad câte 2 deputați. Sinodul era convocat pe 23 Februarie 1761. Soborul se întruni. Comandantul cetății zăvori porțile ei și așeză tunurile cu gurile spre oraș. Veniră dela guvern doi deputați și-l întrebară pe călugăr: ce voește cu mulțimea aceasta? Călugărul îi asigură cu vorbe bune că a chemat pe Români ca să le spună să se ferească de fapte rele și să trăiască în pace cu toate celelalte confesiuni. Are să facă o cerere la împărăție ca să elibereze pe unii români trimiși la curtea din Viena nainte cu 14 ani, de unde până atunci nu s'au mai întors. Cu aceste cuvinte se mântui călugărul de trimișii guvernului, apoi ținu sinod în toată forma, prin care porunci preoților să slujească regulat, să nu cerceteze birtul, să nu lase bisericile la uniți și să nu plătească dare. Puse pe fiecare preot dare un galben.

După sinodul din Bălgrad cutreacă țara Oltului și Fundul-Regiu. În Făgăraș s'a luat cu puterea catedrala precum și cheile dela prota unit Vasilie Beranyi. Avea călugărul trimișii săi și pela comitatul Crasna. La scrierea pentru numărarea poporului ce a urmat în acel comitat *nu s'a aflat nici un unit.*

În urma acestei revoluții bisericești biserica unită se părea cu totul nimicită așa că protopopul Cibului Ioan Popovici scrie într'o carte bisericească următoarele: când s'a lăpădat sfânta unire din toată țara Ardealului a fost anul 1760.

Acum fu trimis în Ardeal generalul Bukov cu trupe militare. El se adresă Românilor cu o proclamație în limba română prin care le spune că a venit ca trimis al împărației și le făgăduie, că de vor înceta cu atacurile contra uniților, li se vor erța toate faptele săvârșite până aci, ba vor căpăta și episcop român.

Sosi în Sibiu episcopul sârb Novacovici care avea a da comisiei ajutor pentru liniștirea Românilor ortodoxi. În 26 Aprilie 1761 trebuiră să se înfățișeze la Sibiu mulți neuniți precum și călugărul Sofronie. Plecarea lui din Zlatna o făcu contra voiei poporului, care cerca dela guvern ostatici că nu i se va întâmpla nimic. Se trimise o ceată considerabilă de ostași împărătești ca să aducă pe călugăr, dar puțin a lipsit să nu fie atacați de popor; călugărul singur i-a potolit. Poporul însă s'a învoit numai așa, ca și el să petreacă pe călugăr. Convoitul pleacă și din fiecare sat prin care trece, se asociază mulțime multă, așa că atunci când ajung la Sibiu sunt ca la 8000 de oameni.

Sofronie prevăzu că nu-i va lăsa pe toți să între în oraș, deci schimbându-și veșmintele pe ascuns cu trei intimi, se furișă în cetate și se prezentă generalului, care îl primi cu multă bunăvoință, ba îi dete o stufă de aur pe care primi 6 galbeni. După ce Sofronie cu oamenii săi subscriseră o hârtie de supunere, se întoarse iar la Zlatna unde mai ținu adunări pentru întărirea legii vechi.

Auzind generalul Bukov că Sofronie lucră mai departe contra unirii, a luat miliție multă și a intrat în munți pe trei părți și ajunseră la Zlatna, Abrud și Câmpeni.

Când văzu Sofronie această pornire riguroasă a generalului și știind felul cum purcede cu cei ce i se împotrivesc, prin munți, pe căi dosnice, a trecut în Țara Românească unde s'a întâlnit și cu protopopul Balomireanul, vicarul episcopului Klein, care încă în 1748 lăpădându-se de unire a trecut în România. Călugărul, din Țara Românească a trecut în Sârbia unde a ajuns episcop.

(Sfârșit)

Pentru strana noastră.

Un modest dar harnic lucrător. Un dascăl plin de râvnă și credință, cuprins de dorința de a face pretutindeni bine, și de a aduce un serviciu maicii sale biserici la a cărei ridicare și vază a contribuit ca și la școala ce a servit aproape 40 ani, cu un zel neîntrecut. Modestul și migălosul adunător de tot felul de material plin de bogăția națională, folcloristul neîntrecut bănățean, povestitorul plăcut atâtor povești, balade, doine, credințe și datini populare bănățene, dl Gheorghe Cătană, a scos la iveală pentru a 3-a oară și a pus și în mâinile cântăreților noștri dela strană, o carte, care în trecutul îndepărtat al vieții sale, ca și în prezent, umple un gol neasămănat de mare în biserica noastră. El care timp de 40 de ani a știut să laude în modestul său sat Dumnezeirea, din numeroasele cărți bisericești existente, dar care nu le poate avea fiecare biserică, n'a pregetat a combina o carte, care să fie de folos nu numai cântăreților stranei, dar să fie un manuduct de mare utilitate oricărui biserican, cum și preoțimei și învățătorimei, care se mai interesează de biserică. Pentru că cu durere trebuie să se constate, că stăpânitorii zilei și factorii competenți în frământările lor de a ocroti trebile multiple ale țării au uitat cu totul și nu-și vin în fire să înțeleagă și cunoască, că preotul sătesc numai alături de dascălul dela strană, poate cu succes să îndeplinească opera națională; numai acești doi factori vor fi în stare să ridice și susțină nimbul statului național român, să perpetueze în popor viața religios-morală și să ridice, să scoată și apere pe pastoriții lor de indiferentismul religios ce se lățește tot mai tare între popoare, aducându-l și ținându-l cât mai aproape de casa lui Dumnezeu, care de veacuri l-a scăpat de urgia și toți dușmanii, ce i-au pândit viața și existența.

Acest dascăl modest, prin cartea sa „*Octoihul bogat*“, tinde și acuma la bătrânețele sale, când cei mai mulți din semenii și vrăstnicii săi, sau nu mai sunt, sau caută zile de ticneală, el se străduiește să fie folositor, să contribue cu iscusința talentului său și acestor generații tinere, să le arete calea ce trebuie să urmeze în zilele de acuma și să păstreze intact patrimoniul primit și moștenit.

Cartea dlui Gh. Cătană în domeniul liturgic este de neprețuită valoare din motiv, că el trăind și lucrând o viață întreagă alături de preotul sătesc, știe cu o competență rară, ce este necesar și folositor săteanului său, știe că numai cântările dela strană l-au ținut aproape de bise-

rică și numai acestora are a mulțumi, că n'a rătăcit în întunerecul necredinței. Și mai mult acest bănașan în superbia sa națională cu cântările dela strană dulce și melodioase mai întâi, apoi cu corurile înființate tot dela strană a ajuns a fi unul din cetățenii cei mai aleși ai acestei Români întregite. Și când lumea satelor în anii 1914—1918 era mai amărâtă, când cei mai harnici și folositori dela casă erau duși departe pe diferite fronturi, acest dascăl sătesc a știut să mângâie pe toată lumea românească, de acasă dela vatră, ca și pe cei de pe fronturi, cari căutau și reclamau scrierile pline de viață și morală ale lui Gh. Cătană. Acestui apostol al neamului deci i se cuvine recunoștința și mai presus de toate o dreaptă răsplătire pentru toată munca obositoare și aleasă ce a săvârșit. Ca unul, care am servit altarul Domnului aproape o jumătate de veac, și care cunoscând temeinic valoarea și însemnătatea ce ocupă această carte la strana bisericilor noastre, prin practica ei alcătuire, prin culegerea și așezarea tuturor cântărilor, slujbelor necesare poporului nostru, o recomandăm fiecăruia cu cea mai mare căldură, putând oricine o folosește, să aibă un îndreptar practic, devenind și cântăreț de seamă și tipicaș ales, aducând prin aceasta toți din toate părțile recunoștința noastră acestui alcătuitor și luminător al poporului, dorindu-i viață îndelungată, ca să se bucure de toate roadele ostenețelor sale.

Pr. Aureliu Iana

IN POST.

**Biserica ne cheamă
În post la rugăciune,
Veniți s'afflăm într'ansa
Izvor de nțelepciune.**

**Să dăm în lături toată
Grija cea lumească
Și gânduri fără de lege
Să nu ne stăpânescă.**

**Să cerem dela Tatăl
Iertare de păcate.
Să îndrepte pașii noștri
În căile curate.**

**Să 'mpodobim viața
Cu faptele îndurării,
Ca vrednici să ne facem
De ziua Învierii.**

G. B.

Creșterea tinerimii.

Sfătueli cu creștinul dela sate.

(Continuare)

De protol **Sinesiu Bistreanu.**

Istoria biblică cu „copilul Iisus între cărturarii evreești“ n'am întâișit-o anume așa cum e textul sfintei Scripturi, ci m'am orientat după povestirea naivă a unei fetițe cu prilejul prelegerii de religie.

Zicea fetița că Iisus a răspuns mamei sale astfel: „Vezi mamă, aici mă simțesc eu ca acasă, că trebuie să fiu întru cele ce sunt ale tatălui meu!“ Și mama sa îl agrăește cu duioșie: „Și eu am să plec fără de tine?“

Atunci Iisus a plecat cu mama sa...; iar că Iisus copilul, fără a mai zice vorbă împotrivoare, plecă cu mama sa, m'a îndemnat ca de rândul acesta să scriu ceva despre: „creșterea tinerimii“.

Porunca a cincea a decalogului are menirea ca tinerimea să primească o astfel de creștere, care să asigure starea viitorului om și creștin; iar creșterea aceasta se potrivește cu o rază de lumină ce ne-o îmbie însuși Dumnezeu cu scopul de a statornici temeiul solid familiei, precum și cetățenii folositori statului, adevăta patriei noastre scumpe, că celce e credincios și folositor patriei, e sieși credincios.

Vorba vine, tinerimea dela sate trebuie astfel crescută, ca prin modestia ei să fie pildă de purtare îngăduitoare în daraverile ce are cu cei mai vârstnici, ba chiar și cu tovarășii săi.

O tinerime bine crescută dă viață chiar cuvântului. Cei tineri să stimeze pe cei bătrâni; deși tinerimea destrăbălată o înțelege dimpotrivă, că susțin ei că: bătrânii să cinstească pe cei tineri și prin tăcerea lor să le dea voie la necuviință și neascultare; ba și mai mult, ei așteaptă ca acești bătrâni să pună cuvânt de scuză acelei tinerimi când comite greșeli.

Profetul Moisi porunca tinerimii evreești: „Ridică-te cu cuviință înaintea unui bătrân; iar pe moșneag stimează-l și de Dumnezeu teme-te!“

Că voesc să-ți amintesc cum pedepsi Dumnezeu pe cei patruzeci și doi băieți, cari întâlnind pe profetul Elisei, celce din pricina bătrâneții era ghebos și pleșuv, l-au batjocurit cu vorbe de ocară și au aruncat cu pietre după el. Ce crezi, oare nu era întricoșat a și se înfățișa ochilor patruzeci și două cadavre, copii fără viață, aruncați toți într'un mare mormânt. Anume așa putea afirma că moartea acestor băieți va fi fost pe întreg aretul acela pe o vreme îndelungată ca un îndemn de îndreptare. Și s'o recunoaștem și noi, că familiile copiilor

uciși, să zicem anume părinții aceia erau de compătimit: dar și ei își vor fi recunoscut greșala, și muncii cu gândul că la timp au între-lăsat a da copiilor lor creșterea bună, își vor fi zis: De eram noi adevărați părinți și ne creșteam copiii în frica de Dumnezeu, să fie blânzi și cinstitori, și nu le dădeam voie la îndărătnicii și destrăbălări, n'am plânge acum atât de amarnic. Par'că-i văd eu cu ochii sufletului meu, cum stăteau ei de abătuți înaintea acelei gropi, și se vor fi hotărât că în viitor își vor crește fiii lor astfel, ca să fie modești, cinstitori și aplecați, dovedind bunacuvința față de cei mai în vârstă.

Eu ași mai crede că creșterea tinerimii în înțeles creștinesc, omenos și cu modestie, să n'o considerăm numai ca o poruncă dumnezească, că aceasta e chiar o îndatorire de viață și o temeinică asigurare a viitorului nostru ca cetățeni ai acestei țări; că stima de sine e temelul și binecuvântarea lucrării noastre.

De altfel s'o țini bine minte, că trecând printr'un sat străin, ți se da prilejul de a judeca vrednicia și rostul creștinesc și omenesc al locuitorilor acelu sat, când vei vedea cum tinerimea de-aci se poartă față de un străin și om mai vârstnic.

Ce e drept, eu nu-mi însușesc puțința de a-ți descoperi mai deslușit acel program carele să arate metoda sau rânduiala de a ne crește tinerimea, că multe sunt cărțile cari ne dau îndrumarea; dar ași recomanda băieților și fetelor dela sat ca să cerceteze cât mai des sfânta biserică, ca aci dela preot să afle calea unei creșteri sănătoase. Și i-ași mai îndemna să-și ia de pildă viața cinstită și modestă a bunicului și a bunicii, și aci vor afla ei cât erau aceștia de omenoși.

Se zice că purtarea cutăruia e o oglindă în carea fiecarele își vede icoana sa; iar eu ași vrea să știu: care dintre cei tineri n'ar vrea să fie socotit frumos, sau cel puțin atrăgător? Însă fiecare să și-o însemne, că adevărata frumusețe nu sustă în trăsăturile regulate ale feții, sau că are un corp sveit, sau că știe să-și îngrijească cu diferite alifii pielea obrazului sau părul, ori că se înhăinează în vestimente fine și împodobite cu flori și fir de aur, ori că e isteț la vorbă și dibace în gesturi; caci căpetenia își are temelul în creșterea bună, reținându-se dela patimi trupești sau viciuri, în îmblânzirea inimii. De nu posede cineva o inimă bună și miloasă, un suflet curat și obicinuit la adevăr și dreptate, n'are nimic, că celelalte sunt toate vâpseli ordinare, iar vâpsseaua se șterge la întâia atingere.

Prefaceri de acestea înșelătoare nu sunt

îndemnuri de moralitate și cinste, ci sunt spoeli de comedianți, e ca o scârboasă lingușire și prietenie de pisică; iar de obsearvă cineva astfel de îndemnuri și înșelăciuni, par'că — așea — îți amintești de ghiarele pisicii. Ni se oglindește chipul minciunii, ceace noi — aceștia dela sate — s'o svârlim departe din sufletul nostru.

Bunacuvința e semnul văzut a atâtea virtuți creștinești, că dă la iveală însușiri firești, adevărul și simplitatea gândurilor și a vorbirii, și mai este la mijloc smerenia și hotărâta reținere dela abateri necuviincioase, ne face slobozi de deșarta mărire și prea marea încredere.

Zic tinerimii: „Bunacuvința voastră să se vestească omenimii!”

Să grijim deci ca din blândeța, bunătatea și prevenitoarea purtare a copiilor noștri să se convingă și străinul că aceste viăstare iubite sunt copiii unor creștini conduși de învățatura Mântuitorului. Că avem să ne-o însemnăm, că omul obraznic și necuviincios în purtare e și prietenilor săi o povară, amărându-le viața. Spun cei bogăți că diamantul e o piatră prețioasă; dar această piatră, câtă vreme e neciselată prin dalta meșterului, e o piatră fără preț, că n'are luciu; căci numai ciselarea și poleitura scoate la iveală strălucirea și acea scânteiere de lumină orbitoare.

Se susține cu hotărâre, că sfinții prin alesele însușiri, prin bunătatea, blândeța și prevenirea lor au fost aduși în puțința de a atrage la creștinism chiar și pe cei mai potrivnici vrăjmași ai bisericii lui Hristos.

Apostolul Pavel sfătue pe Filipeni astfel: „De aceea frații mei, câte sunt adevărate, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt iubite, câte sunt de bună laudă, de este vr'o virtute și este vr'o laudă, acestea să gândiți” c. 4, v. 8-9.

Tot în acest înțeles scrie tot același sfânt apostol către Romani: „Cu dragoste frățescă iubind unul pe altul; nu lenevoși în afaceri, fierbinte în duh siujind Domnului! Bucurându-vă în nădejde, răbdând în năcaz, stăruind în rugăciune; ajutorând în trebuințele sfinților, urmând iubirea de străini. Binecuvântați pe ceice vă prigonesc, binecuvântați-i și nu-i blăstămați! Bucurați-vă cu ceice se bucură și plângeți cu ceice plâng. Fiți cu același cuget unul către altul; nu cugetați cele înalte, ci plecați-vă către cei de rând. Nu fiți înțelepți în voi înși-vă, grijiți-vă de cele bune înaintea tuturor oamenilor” c. 12, v. 10-18.

Îi mai place tinerimii a se lăuda cu puterea sa trupească și adesea privește cu dispreț spre cel slab și neputincios, dar noi să ne dăm truda a le stăvili această pornire răsvrătitoare;

iar aceasta s'o facem în foiosul său, căci îi abatem dela ştrengării, gălăgie fără rost şi nedormirea de nopţi întregi.

Şti zisa: Inima stricată şi necuraţenia voastră o vom face tuturor ştiută! Şi apoi se ştie, că celce are numai puţină bunătate în inima sa, acela nu va nesocoti pe cel nevoiaş.

Dar tot mai stăruitor te sfătuiesc, să povăţueşti tinerimea să dea deosebită cinste bătrânului albii pe cap şi aplecat de spate, că e întovărăşit de multe pătenii. Zice-se: Cununa cea de cinste e bătrâneţea. Şi-ţi închipueşte că el se apleacă spre negrul mormânt, adică spre vecinicie; de aceea priveşte-l cu cinste deosebită. Un om bătrân e pururea modest şi e recunoscător când îi arăţi o leacă de stimă, că i se cuvine; ori îi ceri un sfat, ori eşti cu răbdare faţă de nepuţinţa sa; iar înţelepciune dovedeşti când vrei să pricinueşti bucurie.

Tinerii cu creştere bună sunt pururea tineri, vioi, uită adesea micile suferinţe, şi ca copii recunoscători, vor rosti adesa un „Tatăl nostru” că li-ai arătat bunăvoinţa ta; iar dimpotrivă o tinerime rău crescută îţi amăreşte viaţa, îţi va pricinui mari neajunsuri, ba de multe ori vor adăuga piroanele cele mai lungi pentru si-criul tău.

Încheiu cu sfatul: creşteţi copiii în temere de Dumnezeu, în bunacuviinţă şi modestie, carele sunt adevărate comori de bună norocire; iar rodul îţi va fi spre mulţumire sufletească.

Ştii că Iisus copilul, fără împotrivire a plecat cu mama sa.

(Stârşit)

Ş T I R I

Predici şi conferinţe în Postul Mare. În vederea intensificării vieţii religioase şi a unei trăiri potrivite cu rostul Postului Învierii Domnului, Prea Sfinţitul Părinte episcop, într'o consfătuire ce a avut Sâmbata trecută cu preoţii din Caransebeş, a luat hotărîrea de a se ţine aici predici şi conferinţe religioase, deosebit de instructive, în toate duminicile şi sărbătorile din Post.

Ordinea stabilită este următoarea:

1. *Dumineca I din Post*:
  - a) la sf. liturgie: P. S. S. Episcopul diecezan Vasile.
  - b) la vecernie: Presb. George Noaghea.
2. *Dumineca II din Post*:
  - a) la sf. liturgie: Presb. George Vior.
  - b) la vecernie: Diaconul Constantin Rudneanu.
3. *Dumineca III din Post*:
  - a) la sf. liturgie: Presb. Romulus Pop.
  - b) la vecernie: Diaconul Dr Zeno Muntean.
4. *Dumineca IV din Post*:
  - a) la sf. liturgie: Diaconul Isaia Suru.
  - b) la vecernie: Presb. Pavel Bogoieviciu.

5. *la Bunavestire (25 Martie)*:
  - la sf. liturgie Presb. Filip Pop.
6. *Miercuri săptămâna V din Post*:
  - la denie: Diaconul Isaia Suru.
7. *Vineri săptămâna V din Post*:
  - la denie: P. S. S. Episcopul diecezan Vasile.
8. *Dumineca V din Post*:
  - a) la sf. liturgie: Presb. Petru Bancea.
  - b) la vecernie: Presb. Dr Dimitrie Cioloca.
9. *Dumineca VI din Post*:
  - a) la sf. liturgie Presb. Teodor Şandru.
  - b) la denie: Diaconul Teodor Roşca.
10. *Vineri Patimilor*:
  - a) la vecernie: Protopresb. Romul G. Ancuşa.
  - b) seara la serviciul „Înmormântării Domnului”: P. S. Sa Episcopul diecezan Vasile.
11. *Dumineca Învierii Domnului*:
  - va pontifica şi va predica: P. S. S. Episcopul diecezan Vasile.
12. *Lunia sf. Paşti*:
  - la sf. liturgie va predica: Diaconul Dr Zeno Muntean.

Pentru infometaţii din Basarabia. La apelul făcut de Crucea Roşie a României, susţinut de Biserică, organele parohiale din comuna Logojel au adunat 1525 kgr. grâu pe care l-au trimis pe seama infometaţilor din Basarabia. Este un gest nobil şi frumos a poporului nostru dela sat, care aleargă cu dragă inimă să ajute pe de-aproapele în suferinţă. Laudă lor!

Altă promoţie. Tânărul preot Traian Coşeriu din Teregova a fost promovat zilele trecute doctor în drept al Universităţii din Cluj. Felicităm pe părintele Coşeriu şi-i dorim să pună cunoştinţele sale bogate într'u rodirea mai îmbelşugată a ogorului Domnului Hristos!

Manifestări bisericeşti în Forotic. În Dumineca lăsatului de brânză a avut loc cununarea a 30 perechi concubini în Forotic. Dela visita canonică a P. S. Episcop diecezan, stimulaţi de sfaturile şi îndemnurile arhierieşti, apoi mult-puţin influenţaţi şi de organele administrative ale statului, concubinii au văzut că necesar şi bine să fie binecuvântaţi în viaţa lor şi de biserică. Solemnitatea cununării s'a făcut de preoţii Ioachim Dabiciu şi Mitrofan Ciorei al locului şi Lazăr Mladescu din Surducul-mare. Biserică a fost arhiplină, predica li-a rostit-o preotul L. Mladescu. Autorităţile şcolare şi cele politice au dat concurs la ridicarea gradului de solemnitate al acestui act.

Alte manifestări în Silha. La 6 Februarie a. c. a conferenţiat în Silha Constantin G. Dănilă din Timişoara despre creştinism şi patriotism. Alături de biserică, credincioşii ei şi societăţile ei „Sf. Gheorghe” şi „Oastea Domnului” au luat parte şi autorităţile şcolare, cari lucrează de-acum în armonie în acest sat aşa de bine păstorit. Împreună cu locuitorii din Silha suntem mulţumitori conferenţiarului C. G. Dănilă, neobosit luminător al satelor noastre bănăţene.

Din Topleţ. La rugămintea noastră pentru zidirea Casei Naţionale am primit dela dl Ion Lupu proprietar Logoj 500, dl Eftimie Lăpăduş, preot Căvaran 200, On. Banca Poporală Caransebeş 300, dl C. Buracu, confesor mil. Caransebeş 100, dl Costica Velcu inv. pens. Caransebeş 600, dl Gh. Tatucu, preot Iablaniţa 200 lei. Mulţumim tuturor şi pe această cale. Preş.: Gh. Bălţean.

CONCURSE.

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa II-a din Banloc protopopiatul Ciacovei devenită vacantă în 8 Decembrie 1935 prin moartea parohului Constantin Doboșan se escrie concurs pe baza decisului Ven. Consiliu eparhial din 21 Decembrie 1935 Nr. 7458 B. — cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele sunt :

1. Una sesiune parohială constatatoare din 32 jug. de pământ și 3 jug. izlaz, după care alesul paroh va avea să poarte toate dările.

2. Ștola și birul uzitat.

3. Folosința casei parohiale.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze recursele lor instruate conform „Regulamentului pentru parohii“. Prea On. Oficiu protopopesce din Ciacova având a se prezenta până înainte de alegere cu 8 zile, cu prealabila încuviințare a protopopului în sf. biserică pentru a-și arăta desteritatea în oratorie și cântare.

În lista de candidare vor fi luați numai concurenții cari vor prezenta binecuvântarea Prea Sfințitului episcop diecezan de a concura la acest post.

Alegândul preot este obligat a respecta drepturile asigurate pe seama văduvei preotese de Ven. Consiliu eparhial asupra venitului parohiei.

Banloc din ședința consiliului parohial ținută la 29 Decembrie 1935.

Elișei Mureșlanu
președinte.

3—3

Petru Chiu
notar.

În conțelegere cu mine: *Augustin Ghilezan* protopop.

Pe baza decisului Ven. Consiliu Eparhial de sub Nr. 7763 B. 1935 se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ din Caransebeș, pentru ocuparea postului de paroh, devenit vacant prin moartea preotului Victor Bojin, în comuna Marcovăț, protopresbiteratul Vârșeșului, Banatul Jugoslav.

Emolumente :

1. Una sesiune parohială constatatoare din 32 jug. după care alesul va plăti darea.

2. Casă parohială.

3. Birul și stola uzitată.

Alesul este obligat a catehiza la școala elementară din loc.

Concurenții cvalificați pentru parohiile de cl. II. (doua), având învoirea Ven. Cons. Eparhial, își vor înainta cererile de recurs Comitetului Parohial ort. rom. din Marcovăț prin P. On. Oficiul Protopresbiterat al Vârșeșului.

Candidații se vor prezenta în vre-o duminică sau sârbătoare în sf. noastră biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic, însă nicidecum în ziua alegerii.

Marcovăț, din ședința consiliului parohial ținută în 18 Ianuarie 1936.

Președinte:

1—3

Secretar:

Ing. agr. **Iuliu Moise**

George Ogrin

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea* protopresbiter.

Publicațiune de licitație.

În baza devizului aprobat de Venerabilul Consiliu Eparhial sub Nr. 1073 E. 1936, ddo 10 Februarie 1936, Consiliului parohial ort. român din comuna Dejan, jud. Timiș-Torontal dă în întreprindere, pe calea licitației publice, cu oferte închise, renovarea capelei și casei parohiale ortodox române, cu prețul de exclamare de Lei 33.350, plus materialul brut pentru zidar.

Licitația se va ține în sala capelei din Dejan, în ziua de **7 Martie 1936 ora 2 p. m.**

Antreprenorii cari doresc să participe, pot vedea devizul planurilor și condițiunile de licitație, în fiecare zi, la oficiul parohial ort. rom. din comuna Dejan.

Spese de drum și alte cheltueli nu se acordă. Antreprenorul care va contracta lucrările, are să depună un vadiu de 10% în bani gata, care se va restitui după colaudare fără dobândă.

Spesele cu contractele și timbrele, le suportă antreprenorul.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a preda lucrările celui antreprenor — fără considerație la rezultatul licitației — în care va avea mai mare încredere, ori a publica o licitație nouă.

Plata se va face în trei rate, proporțional cu lucrările.

Contractul devine obligator pentru antreprenor imediat după semnare, iar pentru parohie numai după aprobarea Venerabilului Consiliu Eparhial.

Dejan, la 22 Februarie 1936.

Gheorghe Rămneanțu
președinte.

Corneliu Iedu
secretar.

Aviz.

Libăria Diecezană
DIN CARANSEBEȘ

cumpără
ceară curată

în orice cantități, cu prețurile
cele mai avantajoase.

Brâne preoțești

dela cele mai renumite fabrici și cu prețuri convenabile
de vânzare la **Librăria diecezană.**